

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

VI TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, -1.-2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Acover, Plaça del Palau, 3.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Parla En Revenjoli. Escolta i oïra

Estreta

Los n'haurem de pegar una an ets anticlericals i esquerrans, que s'han passat p'és carabassot de ferne pica de pore de la pobre Espanya, i de l'Esglesia, i de tots es bons feels i patriotes. Si, ell mos volen passar per la vaqueta i fer-mos s'ebri i botxinarnos a l'uf. ¡Com es verneidissim anticlericaltxos i d'esquerranetxos caps-esforats, tarambanes i polissardos! No res, preparau-vos per durvos-ne s'estreta d'avui que mereixeu massa.

I

Tiren de camella

Dimars de s'altra setmana es socialistes feren un aplec a Ciutat per aturar que En Maura no torn pujar. Sembla que no hi comparegué gaire gent. Varen dir que no volen anar ni se volen entendre amb sos liberals, porque son tan reaccionaris com es conservadors, ni amb sos republicans porque van lligats amb sos liberals. E-hi va assistir D. Lluís Martí. ¡Per amor de Deu, D. Lluís! ¡Alerta a ses males companyies! ¡Vos avisam p'és vostre bé, porque vos estimam! ¡bé ha sabeu vos! Aquest cervell vostre Deu el vos doná per coses més altes! Idó D. Lluís va dir que era socialista, i que seguirá dins es Partit mentres aqueix no vulga res amb sos monárquics.

De manera que s'uní des republicans que dia 4 proclamaren es reunits an es carrer d'En Danús a Ciutat, no es més que d'una part des republicans. Un caporal republicà tan antic i famós com D. Lluís Martí i llavò tot es partit socialista, republicà recensagrat, fan mentiders es republicans des carrer d'En Danús, i perpetuen sa divisió fonda i senza compostura des partidaris de s'idea republicana. Més val així! Cadascú sap quin pa l'assacia. ¿No es ver, D. Lluís Martí?

II

Els-e diu tort devers França

Molt tort les diu an es radicals dins aqueixa nació veinada. França ja comensa a estar-ne farta i cansada d'anticlericalisme i de radicalisme, i hu demostra a les clares ben sovint. Ja fa algún temps que se nota aqueix avorrimt, no tant a ses poblacions petites com a ses grans. Ja fa alguns anys que, per exemple, a París i a Marsella es radicals perden ses eleccions i les guanyen ses dretes. I això ha succeït ara amb s'elecció de President de sa República, que se va fer es dia de St. Antoni. Se presentaven per que els elegissen es President des Consei de Ministres d'are, Mr. Poincaré, i es Ministre actual d'Agricultura, Mr. Pams, rossellonés, que té es catalá per llengo nadiua, i llavò se'n presentaven d'altres. Aviat se va veure que sa lluita seria entre Mr. Poincaré i Mr. Pams. Aqueix dos candidats oferien sa particularitat de que es primer pertany a la dreta i es segon a l'esquerra, dias es republicanisme francès. Mr. Poincaré es d'

aquells republicans reflexius i considerats, que voldrien deixar anar sa guerra que ta anys se mantén dins ses regions oficials de França contra tot lo que fassa olor de Relligió i atendre més an ets interessos públics i an es bé de sa nació, fent justícia a tot-hom per un igual, que seria lo racional. A França, des que hi comanda tant sa masoneria, es Govern en coses de Relligió es de lo més irracional i seuatge que's puga imaginar. Es des meteix sentit de Mr. Poincaré, es famós Mr. Briand, caporal socialista un temps i que, desde que va entrar Ministre, s'es demostrat molt ordenancista, molt governamental, i no s'es aturat de donar ventim, pero ben a ferir, an es socialistes revolucionaris, fins a s'estrem que avui és es governant de França més contrari des revolucionaris, els quals li menen una por horrorosa i li tenen una rabia feresta, i temen molt que no arribi a donar un cop d'Estat i que no restauri s'Imperi. Sa verdadera es que En Briand és es polític de més empenta de França, i que va a ma de ferse amo de ses melles.

Idó bé, Mr. Poincaré, presentantse candidat a sa Presidencia de sa República, se cridá ses simpaties de tots ets elements de la dreta, de tots ets elements sans de França. Ets esquerrans i es radicals se veren sa ruixada demunt i se desteixinaren i feren de la guerra pota per llevar des cap a Mr. Poincaré sa presentació de sa seua candidatura; pero Mr. Poincaré no els-e s'escoltà, sino que se posá més fort an es presentar-se; i a-les-hores s'uniren tots esquerrans i radicals, tots ets elements de «la flamarda», que treuen foc p'és caixals contra sa Relligió, pengueren per candidat seu Mr. Pams.

Vé es dia de s'elecció, es dia de St. Antoni Abat, i diputats i senadors an es palau de Versailles segons es costum, fan sa votació de President de sa República; i fet s'eserutini, tengueren vots Mr. Poincaré, 429; Monsieur Pams, 327; Mr. Vaillant, 63; Mr. Ribot, 16; Mr. Deschanel, 12; Mr. Bourgeois, 4; Mr. Millerand, 3; i Mr. Rochefort, 1.

Com an En Poincaré encara li havien faltat tres vots per tenir sa majoria absoluta, hagueren de passar a fer una nova votació, que doná per resultat 229 vots an En Pams i 483 an En Poincaré, que n'hi sobraren 48 per sa majoria absoluta; i per això ell va quedá elegit i el proclamaren a l'acte President de sa República per set anys.—I tots es diputats i senadors de la dreta, que cuidaren a fer uy de tantes manbelletes i crits d'alegria; i ets esquerrans i radicals, tot mostiis, mal-aixemussos i morrotosos.

Ara dia 17 de febrer es nou President prendrá possessori des nou càrrec; ha dimitit de President des Ministeri, i En Briand ha format Ministeri nou.—De manera que es socialistes están d'enhorabona a sa man revés.

Sembla que's periòdics radicals de França fan fiamada contra En Poincaré, i el dimoni los se'n du porque aquest ha voltada cama an es radicals; i els ha fets caure devall. En Pams diuen que'havia promès an es gran polissardo de Mr. Combes de ferlo a ell President des Consei de Ministres, si ell, Mr. Pams, sortia elegit President de sa República. Això se va sebre, i

feu perdre molts de vots a Mr. Pams.

Es partidaris d'En Combes confessen qu'es triuf d'En Poincaré per President de sa República es un triuf des clericalisme.

Diuen que radicals es querrans com veren a Versailles que perdien, que Mr. Pams anava per avall i Mr. Poincaré per amunt, se posaren a cridar —¡Abaix En Poincaré! ¡Abaix es clericalisme!

¡Vaja! es estada una derrota acabada sa que se'n han duita ses esquerreres a França. Es lo que hem dit més amunt, que a França, d'algún temps ensá, ses esquerreres perden a la vela, van quart minvant.

De manera que a França, amb s'elecció de President de sa República, a ses esquerreres les ha tocat es perdre, ses dretes les han safalcades, les han fet menjar més terra que no han volguda: les han donat es brou, gracies a Deu.

Si, ses esquerreres a França baten per ses foranes, van devall fuia, ses coses les diuen tort. Beníssim!

¡Quina compassió, llástima i oi no han de fer es qui dins Espanya ara voleu amoixar ses esquerreres, soades de tants de crims i iniquitats contra Deu, contra l'Esglesia, contra l'Espanya! Si, ses esquerreres son es grans inímic que té l'Espanya! ¿Quin nom mereixen es qui les fan es brou bo, es qui les fan costat? Un nom ben lleig! tan lleig que no'l volem dir de lleig que es!

III

Quina forsa tenen es republicans

Qui els-e seat a ells, son es partit més fort d'Espanya; pero es fets demostren tot lo contrari. Fa prop de coranta anys que esperen d'hera en hora que entrarán a governar; pero romanen sempre a defora, an el seré. Son moltes i grosses ses dificultats per porer entrar sa República: sa generalitat de sa gent no la vol; i, com més va, manco la volen, segons s'es vist amb ses derrereres eleccions: ses municipals, ses de diputats a Corts, ses de diputats provincials. A totes han anat perdent vots i perdent vots; sobre tot amb ses derrereres eleccions municipals, sa devallada de vots de republicans va esser feresta.

Un des motius d'aqueix mancap i quart minvant des republicans es sa falta de bons caporals, d'homos de cap i de prestigi i d'alts pensaments. Si un compara es caporals d'ara amb sos de l'any 1869-1874: En Castelar, En Pi i Margall, En Figueres, En Salmerón, amb sos d'ara: En Lerroux, En Melquiades Alvarez, N'Azcarate, En Soriano, En Sol i Ortega, En Perez Galdós, En Pauetxo Iglesias, l'ànima cau an es peus. Es caporals d'ara no's poren veure ni sofrir uns amb altres, ells amb ells se lleven sa pell i están desacreditadíssims. N'Azcarate, que es es de més prestigi, no es estat mai homo d'acció, i ara ja se troba a sa derrera edat. Lo que es si ell ha de dur sa República j estan frita es republicans! La durá quant ses gallines hagen tretes dents o un poc més tart. D'En Melquiades Alvarez no'n parlem: ell de lo que va es d'omplirse ses butxaques com a conseier i misser de grans companyies explotadores; se passá una mala fi d'anys esperant una avinentesa per entrar de Ministre de sa Monarquia, fins que,

perdudes ses esperances de porerhi entrar, torná a fer de republicà revolucionari, per lo qual no val tres gafets. S'altre que hauria pogut tenir probabilitats de fer sa revolució, es En Lerroux, que va durar una temporada que va tenir gran prestigi dins ses grans poblacions, sobre tot a Barcelona; pero aviat comensá a mostrar sa filassa, es a dir, es seus meteixos li veren la tela, se convençeren de que ell de lo que anava era d'aplegar diners i forrarse ben forrat i d'engreixar a-les-totes demunt ses costelles i amb sa llecor des beneits, bobians, biduins i babaluets que el seguien; i se separaren d'ell a Barcelona una barbaridat des seus, que publicuen un periòdic contra ell i no li deixen part sana; i es seus partidaris de Madrid, mesos enrera, se reuniren per treure'l de cap des Partit; a Valencia també hi acabá ses feines porque es seus li taparen es cap. I es que com ara l'homo ja s'es fet un capitalista, ja no li convé sa revolució, sino que hi ha ja pau i orde.

D'En Sol i Ortega tampoc no hi ha que pensar que puga fer sa revolució; ja es veí i ademés té un caràcter unpoc repelenc, i es més bo per conversar que per obrar, i llavò que té efesos tots ets altres caporals republicans, porque els-e s'ha passats tots pe'sa llengo, i els ha llevada sa pell per activa i per passiva.—D'ets altres caporals, En Pauetxo Iglesias, En Soriano i altres per l'estil no hi ha que parlarne: serveixen tot lo més per moure un escàndol dins es Congrés o dins un aplec de gent seua i no pus.

Aont es, idó, sa forsa des republicans? Tenen s'Exèrcit gens a favor seu? Mai le hi havien tengut tan poc. Massa hu saben es caporals republicans que s'Exèrcit els es contrari, gracies a Deu.

Per tot això es que, quant un periòdista mort-american, no fa gaire, va tenir una conversa amb En Maura, que ha publicada demunt es «New York Herald» de Nova-York, havent demanat es periòdista an En Maura si creia que es partit republicà era capaç de fer sa revolució dins Espanya i pesarhi sa república, En Maura, va porer contestar:—Aquest perill, ara per ara, es molt insignificant. Ja ses classes conservadores se son desxondides una mica; i sabeu que sa república dins Espanya seria de bell nou s'anarquia. Es caporals republicans no tenen altra importància que sa que es Govern monárquic les vulguin donar.

Aquestes paraules d'En Maura son una gran veritat; es republicans dins Espanya no tenen forsa per fer sa revolució ni per tomar sa Monarquia; no tenen més importància que sa que's Govern monárquic les vulguen donar.

Així, ni més ni pus, se troben es republicans dins Espanya.

IV

¡Hala «Animalot pudent», fe'n d'animalades!

S'«Animalot» segueix, dissapte passat, pegant cosses i aixecs an En Maura, tractantlo de «comediante» i de «payaso», posant-lo com un pedás brut.

Després la pren contra En Reven-

joli, fent sabonereta contra ell, dedicantli uns quants d'articles i una partida d'escopinades ensà i enllà, i acaba calumniantnos i mentint com un canalla. Fa quinze dies que li tirarem a la cara que es dissapte anterior havia entaferrada set vegades dins un article una de ses paraules més lletges que hi ha dins es mallorquí i que «cap persona decent la se posa mai dins sa boca».

Idò bé, dissapte passat, s'«Animalot» diu lo que noltros digüem, es que cap persona decent no se posa mai dins sa boca» sa cosa indecentíssima que s'anomena amb aquella paraula, que noltros fins i tot «no anomenarem. De manera que s'«Animalot» capgira i desfigura completament lo que noltros digüem. ¡«Animalot», més que «Animalot»! Canalla! més que canalla! Bé se coneix que el diemni vos ne du contra LA AURORA... ¡preniu per allà ont volgueu, o «Animalot»! Mentres amolleu animalades i barbaritats contra sa Relligió i sa Moral, mos tendreu mals de sentir, vos donarem branca sense gens de compassió i tan fort com sabrem. Veurem qui primer se cansarà!

V

Es Manifestat de sa Conjunció-Republicana-Socialista

Sa «Conjunció» de republicans i socialistes, amb motiu de sa tornada d'En Maura an es Caporalatge des partit conservador, donà dia 13 un Manifest a ses forses republicanes i a tota sa nació contra En Maura i es conservadors i sobre tot contra sa Monarquia, de la qual diu que «vol abusos des Poder públic».

Fa a sebre sa «Conjunció» de republicans i socialistes, que N'Azcárate presideix en según lloc, que té per «fi primordial» «es canvi radical de règim», es a dir, llevar sa Monarquia i posar sa República; i en lo que s'infunda més en que sa «Conjunció» s'oposará ab totes ses seues forses a que En Maura i es partit conservador torrin entrar a governar l'Espanya, i que, per aturarho, «ajudarà a «sa resistencia» que «es poble» e hi oposará. Això es amenassar amb sa revolució.

De manera que aqueix «Manifestat» es ubertament facciós, una excitació a sa revolució, proclamant es rebuig de sa Monarquia, sa guerra de sa Monarquia.

VI

Sa feta de dia 14

Per Consei des Govern, el Rei dia 14 eridà N'Azcárate, es qui firma en según lloc es «Manifest» que diu totes aquelles atrocitats contra sa Monarquia. N'Azcárate va esser ben falaguer de comparèixer i va tenir una conferencia ben llarga amb el Rei, i llavó contà tot lo que havíem tractat amb el Rei. Com se suposa, N'Azcárate e-hu contà a sa seua manera, fent sa seua causa bona; es diaris i periòdics en parlaren, fenthi mil comentaris per tots es gusts.

Aqueixa passa que's Govern ha feta donar an el Rei amb això de qu'aquest cridi caporals republicans i secretaris com N'Azcárate, En Ramón i Cajal i En Perez Cossío, Director de s'«Institució Lliure d'Esenyansa», es una cosa gravíssima. Hem de confessar que mos feu una impressió dolenta ferm; pero trobam que es indispensable una prudencia esquisidíssima de part de totes ses dretes d'Espanya, de tots ets elements anti-revolucionaris d'Espanya, per no espenyarho més que no hi està. ¡Ai de ses dretes! ¡ai de tota sa part sana d'Espanya! ¡ai de tots ets elements d'orde d'Espanya si s'acoquinen, si s'arruiren davant aqueixa onada, davant

aqueixa glopada d'«esquerranisme» i de «revolucionisme» que mos amenassa avui per avui! Si, es necessari plantar cara i parar clot an aqueixa glopada, an aqueixa onada, vengà d'ont vengà, surta d'ont surta. Si ses dretes volen, si ets elements d'orde volen, s'«esquerranisme», es «revolucionisme» es impotent encara per capgirar l'Espanya; ara si li deixàvem es pass franc i es camp lliure, vendria un daltabaix, un cataclisme; i sols Deu del cel sap tot que poria succedir! Deu no permeta tal desgracia dins Espanya! Deu do seny i sentit comú a tots es qui n'haurien de tenir per ells i p'ets altres! Amèn!

Sa situació de ses coses encara no se presenta clara, sino tóbola i envitricolladíssima; de manera que hem d'esperar que succeesquin més coses per porer formar judici exacte de tot aquest endiumenjat, de tot aquest bugat del Rei amb certs caporals republicans i amb En Maura i es conservadors. No mos atropellem massa amb so judicar. Pesem i sospesem bé ses coses, si no volem pegar de cap.

VII

¡Altre pic Mestre Biel!

Si, ja tornam tenir en dansa Mestre Biel Alomar. «S' Obrereto Balear» que havia de sortir dissapte, no'l pogüem aglapir en lloc ni dissapte ni diumenge, per més que l'ercàrem per tot, lo qual prova lo poc entés que està fora des socialistes associats. Fins dilluns no'l trobàrem; i mos va venir molt de-nou que, en lloc de dur sa data de dissapte, 18 de janer, du sa de dia 11, i es meteix número d'orde des dia 11, això es, 571. Mos convencèrem de que això eren dues errades, i que toca Num. 572 i que se seua data verdadera era 18 de janer, tota vegada que no hi havia cap article igual, comparant es des nombres, i que an es que acabàvem de comprar e-hi ha un articletxo, plana 2, columna 3, que comensa dient: «El pasado martes dia 14 se celebró una reunión pública...».

I es primer article d' aquest «Obrereto» de dissapte va para Revenjoli, i el firma ¿Mestre Biel Alomar amb so seu nom i llinatge? Res d'això; firma es meteix Mestre Biel, tapat amb so pseudònim X. I ha hagudes de mester dues setmanes Mestre Biel Alomar per provar de contestar an En Revenjoli; i encara, en lloc de contestació, li es sortit una mica de ratoll manxol, tot pelat i sense casi cap dent ni cap unglà. En Revenjoli sempre ha brestret a Mestre Biel a volta de correu. Mestre Biel, ara qu'ha volgut provar de contestarmos, ha hagudes de mester dues setmanes.

Vegem, idò, que es aqueix conat de contestació de Mestre Biel.

1.

Lo que no contesta.

No contesta Mestre Biel Alomar ni mitja parauleta a lo que li digüem: a) que ell no pot parlar de «iniquitat» perque es un ateu, un panteista, un defensor de Satanás contra Deu; b) que eli escrigué, anys enrrera, una poesia excitant es populatge a rossegar i fer benes una princesa que se converti an es catolicisme i va esser reina; c) que es una solemnisima calumnia seva allò que digué que St. Tomás d'Aqui i els Escolástics defensaven sa doctrina de «s'atentat personal»; d) que ell, ateu i defensor de Satanás, en fer trons i llamps, arriba a tals extrems de por i de traston que hi ha qui l'ha vist senyarse i invocar el dolcíssim Nom de Jesús; i s' estació de Petra, des ferro-carril, mos pot guardar de mentir; e) que es una altra calumnia seua lo que digué que «s' parer de la Companyia de Jesús era favorable a s' atentat personal»; f) que

es una altra calumnia seua lo que digué que la Sagrada Escritura defensa «s'atentat personal» g) que es fals lo que digué que Phinees, mantant aquell israelita que pecava amb una madianita, cometés cap «atentat personal»; h) que es fals que la Sagrada Escritura declari «sant» s'assassinat de Eglon que cometé Aod; i) que es fals que la Sagrada Escritura alabi samort que Jabel donà a Sisara; j) que es fals que la Sagrada Escritura «aprovi» sa manera com Judit enganà Holofernes per porerli tair es cap i es coll; k) que es fals que «es sacerdots» «apreguen» dins la Sagrada Escritura «sa santificació de s'assassinat».

Sobre tots aqueix punts que ell va tocar dins s'article de dia 28 de desembre i que li rebatèrem noltros dia 4, dins s'article de dissapte passat no'n diu ni mitja parauleta; just parla del P. Mariana, de sa mort del rei Enric IV de França i de sa Bertomevada de Paris de 1572.

Vegem, idò, lo que se'treu Mestre Biel Alomar dins aqueix articletxo, que no ha tengut pit per firmar amb so seu nom i llinatge.

2.

«Qui es que no té valor de firmar?»

No es En Revenjoli, que, firmantse Revenjoli, tothom sap qui es, i negú encara l'ha cercat que no l'haja pogut trobar tot d'una. No, sa persona que firma Revenjoli, no ha reculat mai devaut negú, no ha voltat cap passa mai devaut negú, i molt manco devaut Mestre Biel Alomar. Bé hu sap Mestre Biel, que fa una partida d'anys que volta i fuig d'allà ont sap que hi ha es qui se firma Revenjoli. Per això ment Mestre Biel Alomar quat diu, dissapte passat, que es qui se firma Revenjoli, «no té valor» de combatre Mestre Biel Alomar «a cara descuberta» ni de anomenarlo. Avui veurà Mestre Biel Alomar si tenim pit per anomenarlo p'es nom i llinatge. Si, Mestre Biel Alomar, per vos anava s'article d'En Revenjoli de dia 4, «Esca de Bolet.» ¿E-hu voleu més clar? Per Mestre Biel Alomar, «alies,» Mestre Biel de la mel de la xuia pelada. ¿O no vos recorda ja que éreu vos meteix que demunt «La Roqueta» o demunt «L' Ignorancia» vos firmàveu «Biel de la Mel»? I noltros vos afegim es «Mestre» perque «Mestre» vos proclamaren ets antidericals, bobians, biduals i babaluets de Catalunya, quant vos varen prendre per caporal, i les donàreu es gran porro demostrantvos completament i nepte i inútil per esser mai caporal de res, en no esser de doís, virollades, bajanades, ximpleses i guitzeries barrufetenques.—Bé hu sabeu vos que sa persona que firma Revenjoli no vos mena gens de por i que li sobra pit per presentarvos batalla firmant amb so seu nom i llinatge! ¿O ja no vos recorda de sa primeria de l'any 1908 que vos etzibà dues series d'articles demunt «Gaceta de Mallorca» firmant amb so seu nom i llinatge? I fòreu vos que no tengüereu pit llavó, com no'n teniu ara, de contestarli amb so vostro nom i llinatge. Si llavó també nomes gosàreu contestarli amagantvos, tapantvos sa cara amb so ridiculíssim pseudònim de Fosfor, com ara que, per contestarli, només gosau anomenarvos X!

I tapat amb aquesta X teniu pit de tractar aquella persona de «malvada», sense anomenarla, com se suposa! Vaja, idò vos que feis tant de valent, anomenaula an aqueixa persona p'es seu nom i llinatge, calificantla de «malvada»! ¡Feisho per un gust! i veuren lo que vos succeirà.

3.

«I aont heu estudiada lògica, Mestre Biel?»

Digüereu dia 28 que el P. Mariana estava «conforme» amb sa doctrina de «s'atentat personal» i que «escusà

es regicidi» o assassinat del rei de França N'Enric III». Noltros vos contestàrem que no dèieu ver, que era fals i mentida, i que ne éreu capaç de provarho, i vos defíavem a que citàsseu ses meteixes paraules del P. Mariana, aont digües res de lo que li atribuieu. I ¿que replicau vos an això? Mos proposau que copiem es capítols VI i VII des libre I de s'obra del P. Mariana. No, Mestre Biel; no som noltros que hàgem de fer res d'això. Vos afirmàreu allò del P. Mariana; vos e-hu heu de provar. Això demana sa lògica, això demana sa sana raó, es sentit comú. Bé se veu que sa lògica que vos feren estudiar a Monti-Sion, l'heu perduda completament, i que dins es «rabassot», en lloc de suc de cervell, ja no hi teniu més que aigua bruta i pudenta d'En Barrufet.

4

Preguntes de betsol.

Si, Mestre Biel, en lloc de contestar a sa partida de matalofades que li encivellàrem dia 4, figurantse l'home estar assegut a sa seua càtedra de s' Institut de Figueres, mos endressa un enfilat de preguntes sobre si a Paris es botxi cremà s'obra del P. Mariana, sobre si aquesta diu que es licit es tiranicidi (sa mort des tirans), sobre si el Papa volgué o no volgué aprovar sa condemnaició des tiranicidi que havia decretada es Concili de Constansa; i una partida més de coses per l'estil. I ¿que s'ha figurat Mestre Biel amb aquesta casta de discutir? ¿O se figura que mos mamam es dit? ¿Aont n'ha après de discutir? ¿Dins un gambaner? dins una sendera? dins una caneria? Que provi ell ses barbaritats que dia 4 va sostenir contra el P. Mariana sobre si defensa sa doctrina de s' atentat personal i s' assassinat del rei Enric III. Que provi Mestre Biel a barbaritat que va entaferrar de que el P. Mariana va induir En Ravallac a assassinar el rei Enric IV de França. No, Mestre Biel, no basta que vos diguen que el P. Mariana va fer totes aqueixes coses! No mos basta sa vostra paraula! Mostrau com, Mestre Biel! Venguen ses proves de tot això que deis! ¡Bo estau vos per presentar-ne cap prova! ¡Si no son més que mentides i calumnies desenfreides que heu copiades d'ets escriguedors merdacaers d'En Berrufet, tan caps-geugers i banastres com vos!

5

Virollades de Mestre Biel.

I ¿que tó que veure amb sa questió nostra si es Parlament de Paris l'any 1610 va fer cremar per ma des botxi s'obra del P. Mariana «De rege et regis institutione»? Es Parlament de Paris i la Sorbona (la Facultat de Teologia de l' Universidat de Paris) eren uns inimics mortals de la Companyia de Jesús, que aprofitaven totes ses caigudes per venjarse de la Companyia, sense cap fonament ni raó; per això, quant veren s' indignació general que s' assassinat del rei Enric IV produí dins França, varen treure a rol-lo s'obra del P. Mariana, que dins França era casi desconeguda de tot, i la condemnaren d'aquella manera tan estrepitosa per tirar tota sa somada des regicididemunt la Companyia de Jesús, allà ont tant la Sorbona com es Parlament n'eren sense comparansa més responsables per lo que havien fet contra el rei Enric III i es meteix Enric IV abans de convertirse, declarant los indignes de reinar demunt França, i que cap francés les poria tenir per reis, escitant ses ives des poble i de tota sa nació contra tals prínceps de sa manera més seuvate i terrible. De manera que negú dins França estava més incapacitat per tirar dins es foc per regicida s'obra del P. Mariana que la Sorbona i es Parlament de Paris. ¡I això es tota s'autoritat

que Mestre Biel Alomar mos treu contra s'obra del P. Mariana!

I ¿aont mos vé a sucra ets ais sobre En Juan Chastel per haver atentat contra sa vida del rei Enric IV de França (dia 27 de desembre de l'any 1594)? Diu que era deixeble des Jesuites? E-hu va esser de Filosofia, pero també estudià es Dret a l'Universitat de París, aquella Universitat inimiga mortal de la Companyia de Jesús a-les-hores. ¿Per que En Chastel havia d'aprendre des Jesuites i no de l'Universitat lo des regicidi, lo de que era permès matar el Rei? ¿Tal volta no s'ensenyava a la Sorbona tal doctrina contra N' Enric III i N' Enric IV quant la «Lliga», la Sorbona i es Parlament feien tanta de guerra an aqueis? ¿O no sap Mestre Biel que Gayet de Thou, L'Estoile i Sully, escriptors contraris des Jesuites, confessen que, posat En Chastel an es turment, va disculpar formalment es Jesuites d' haver tenguda gens de part amb so seu atentat contra N' Enric IV? De manera que si vos deis que En Chastel «confessà» que es seus mestres Jesuites «li havien enseyat que era permès matar el Rei» mentiu tan alt com sou. Si, es una solemne mentida que En Chastel confessà mai una tal cosa, sino que va dir que es Jesuites no hi tenien res que veure amb so seu atentat.

I ¿com tenui cara, Mestre Biel, d'anar a dir si «atentat de Chastel, produí s'expulsió des Jesuites de dins França i s'execució a la força des jesuïtes P. Guignard per haverli trobats papers subversius»? S'expulsió des Jesuites de dins França va esser un altre acte de venjansa des Parlament de París, que no poria veure ni pintats es Jesuites, i sensa cap raó ni motiu valent va fer botir de dins aquella nació aquells meritissims relligiosos, injusticia que es meteix Enric IV desfé dins pocs anys, demostrant-se sempre un admirador i un gran protector de la Companyia.--En quant an el P. Guignard, ¿que havia fet aquest jesuïta per haverlo de penjar? Un des missers des Parlament, un tal Dollé, inimic rabios de la Companyia, exercint d'inquisidor p' es Parlament, troba un paper que el P. Guignard havia escrit l'any 1589, que feia fiama contra N' Enric IV de 1589, això es, calvinista, inimic des catòlics que volia fer protestant tota la França; i el P. Guignard excitava la gent a fer guerra a tal príncep, i fins a matarlo, si no hi havia altre remei per alliberar-se d'ell. ¿Com es Parlament i la Sorbona, que l'any 1589 deien de N' Enric IV exactament lo meteix que el P. Guignard, tengueren pit per condemnar el P. Guignard, sense condemnarse a si meteix? ¿Tal volta s'immensa majoria des qui componien es Parlament i la Sorbona l'any 1594 no eren es meteix que componien tals corporacions l'any 1589, quant deien de N' Enric IV tot lo que n' havia dit el P. Guignard? ¿Si se dona es cas que es meteixos que condemnaren a mort el P. Guignard, havien condemnat el rei N' Enric III, declarant-lo indigne des trono i de que negú el tengues per rei i excitant la gent a alsarse contra ell, a ferli una guerra a mort! Ho fa constar s' historiador L' Etoile dins «Diari de N' Enric IV» T. II, p. 154. De manera que, si el P. Guignard mereixia penjar, mereixien lo meteix es qui el condemnaren a ell; mereixien lo meteix s'immensa majoria des doctors de la Sorbona i des Magistrats des Parlament. ¿E-hu sentiu, Mestre Biel de la mel? ¿I encara tenui pit per tornar retreure lo d' «En Ravailac, s' assassinat de N' Enric IV»? ¿No diguéreu dia 28 de desembre que el P. Mariana havia induit En Ravailac a assassinar N' Enric IV? ¿Que contestau a lo que vos oposarem dia 4 d' aquest mes, que En Ravailac confessà que no havia lletgida ni coneixia s'obra del P. Mariana?

na? No hi heu sabut contestar res més que una bajanada de ses més grosses que mai haguéssiu entaferrades, perque des fet de que Ravailac no havia lletgida s'obra del P. Mariana, deis que se dedueix que el P. Mariana defensava lo que va fer aquell assassí. ¿Es vostro carabassenc! ¿Vol dir perque En Ravailac no havia lletgida tal obra, se dedueix que tal obra defensava s' assassinat de N' Enric IV? ¿De manera que l' any 1598 el P. Mariana defensà s' assassinat de N' Enric IV, que no se va cometre fins l'any 1610? ¿Tot vos siga enhorabona d'aqueixa esclaiadora erudició històrica que demostrau tenir, o insigne Mestre Biel! ¿Bé se veu que l' estudiava a s' historia amb un llibre mascarar i amb ses cucales d' En Banyeta-Verda!

¿I tenui sa frescura, o Mestre Biel, de sostenir que s'obra del P. Mariana «provocà sa mort de N' Enric IV»? ¿Es una solemne mentida que el P. Mariana provocà sa mort d' aquell gran rei. No havia de mester En Ravailac cap excitació del P. Mariana per cometre aquell assassinat! ¿Li bastaven i sobraven ses atrocitats horribles que la Sorbona i es Parlament de París havien vomitades contra N' Enric III i N' Enric IV desde l' any 1589 fins l' any 1593!

Ets excessos d' ots hugonots i de la Lliga, provocats principalment p' ets hugonots, motivaren aquell estat de violència social horribilissim que va dur tanta de coa dins França i que tengué per conseqüència, entre altres horrors, s' assassinat des reis Enric III i Enric IV. ¿I vos, o insigne Mestre Biel, donau una nova prova de sa vostra ignorancia supina en matèries històriques; atribuiu tals assassinats a influencia del P. Mariana, que n' era ben net! ¿Es que, en no dir mentides, en no alsar falsos testimonis, ja no estau bo!

6

Més betzanades de Mestre Biel.

I ¿que es això que vos embolicau, Mestre Biel, de que el papa Gregori XIII solemnissà sa mortandat de hugonots que la Cort de França feu dia 24 d' agost de 1572, i que la solemnissà amb un «Te-Deum» amb salves d' artilleria i festes de carrer? An aquell temps ¿o Mestre Biel ses noticies no corrien com ara. Sa nova desa mortandat arribà a Roma dia 6 de setembre; e-hi arribà just sa noticia oficial que hi havia enviada la Cort de França, i sa noticia era de que la Cort havia descuberta una conjuració d'ets hugonots que anaven a assassinar tota la Reial Familia, per lo qual era estat precis matar es conjurats. Així arribà a Roma sa primera nova d' aquella mortandat horrible! ¿Que té, idó, de particular que el Papa ordenàs acció de gracies per esserse salvada sa Familia Reial de França de ses mans d'ets heretges que l'havien volguda matar per fer fer ui a sa fe catòlica dins tot França? ¿Que no sou capaç, ¿o insigne Mestre Biel! de provar que, quant el Papa ordenà aquella acció de gracies, sabés com i de quina manera la Cort de França havia provocada aquella matansa horrible? Vaja, Mestre Biel, si sou capaç de provar res d' això! I si no sou capaç ¿com vos atreviu a acusar el papa Gregori XIII d'un fet tan escandalós com seria que hagués celebrada amb festes una mortandat com aquella, sabent ben bó com i de quina manera s'era duita a cap?

I ¿aont treu cap anar a retreure, com e-hu feis vos, ¿o insigne Mestre Biel! si el P. Ribadeneira dins sa «Vida del P. Ignació de Loyola», c. XXI califica s' almirant Coligny de «traïdor, alborotador i heretge»? ¿Tal volta no era tot això i més encara? ¿Tal volta no era ell un des més culpables i responsables d' aquella portida de guerres derelligió que ensangrentaren

la França per tants d' anys? Si, era mereixedor de mil morts, perque ell totsol n'havia ocasionades a milanars. Sa falta de la Cort de França va esser ferlo matar a traició, allà ont sobraven mèrits per instruirli causa i condemnarlo a mort p'ets innumerables crims que havia comesos i fets cometre. Així es que es Parlament de París, aquell meteix tribunal que condemnà el P. Guignard i tregué es Jesuites de França, condemnà En Coligny com a criminal i reu de lesa Majestat, el feu dur mort a la forca i arrasar sa seua casada Chatillon-sur-Loing. Per lo meteix, el P. Ribadeneira no va dir cap mentida sobre En Coligny ni res que no fos.

Però aont vos posau més en ridícul ¿o insigne Mestre Biel! es amb so dir que «En Revenjoli no s'atrevirà a transcriure sa vida de St. Pere d' Arbués», que vos anomenaru «horrible».

Heu de sebre, idó, Mestre Biel, que fa més d'un any que LA AURORA, donant ventim an es republicanetsos de Sòller i Lluchmajor, publicà sa vida de tal Sant, gloriosísima per tota persona decent, sols «horrible» p'ets missatges d' En Barrufet com vos. Si, a St. Pere d' Arbués l' assassinaren es vostos antepasats en satanisme, es renegats aragonesos de sa derreria del sigle XV.

Però alà ont vos demostrau més betzá, ¿o insigne Mestre Biel! es allà ont mos posau messions que no copiamem sa relació que fa la Biblia (Reg. II, XXI, 1-10) de sa mort d'els innocents fiis de Respha, que vos deis que «l'ordenà Deu» «segons contru es llibre dels Reis». ¿Vol dir es «llibre des Reis» diu que Deu ordenà que se fés tal mort? ¿I aont es que hu diu? Vaja, Mestre Biel! confoneumos, citant es capitol i es verset de tal llibre que diga que Deu ordenà que se fés aquella mort des fiis de Respha.—I si Deu

ordenà tal mort, ¿qui sou vos, Mestre Biel, per condemnarla, per declararla injusta? ¿No es tal volta Deu es senyor de la vida i de la mort?

Ab lo que mos heu fets esbutzar de riure es amb alló que mos deis que, si En Revenjoli no publica aquella relació bíblica de sa mort des fiis de Respha, la publicareu vos.

¿I ai quina por que mos ha agafada! ¿Serà ferest si Mestre Biel arriba a publicar aqueixa relació, que desde sa segona mitat des sigle XV ensà (iquatre sigles i mig!) s' imprenta no s'atura de publicar-la, i que es moix i tot la pot haver lletgida milions de vegades! De Mestre Biel! aqueix carabassot vostro ¿com el vos ha posat En Barrufet? ¿En feis molta de llástimal

Finalment Mestre Biel s'escandalisa de que LA AURORA donàs per benfet es càstic que anys enrera es tribunal militar imposà a certs anarquistes de Barcelona. Hem de creure que, quant es tribunal les posà tal càstic, obrà amb tota justicia. A càstics fets segons justicia mos referiem noltros; pero Mestre Biel, mentint com s' anima de Judes, diu que mos referiem a uns «assassinats extrelegals», comesos en ses persones de certs anarquistes. Mentiu, Mestre Biel, atribuint-mos tot això. Lo que hi ha que vos, tan valent com vos demostrau contra Deu, menau una por feresta a sa Justicia humana, i no tenui pit per parlar clar sobre es càstic que se'n dugueren ets anarquistes de Barcelona, assassins d' una partida de gent amb ses bombes que tiraren an es Liceu i altres bandes, càstics que se feren s' altra vegada que l' Exm. Sr. D. Valeriá Weiler era Capitá General de Barcelona.

Per avui ja li bastará a Mestre Biel Alomar de ventim. Si 'n vol més, que hu diga, i serà servit, si Deu ho vol i Maria.

DE TOTES ERBES

En Pere Catorze

(Acabatay)

En Pere lo endemà demati se presenta an el Rei, i ja li diu:

—Senyor Rei, ¿i aont li hem de pegar avuy?

—Porás anar a dur un viatge de taronges des jardí amb s'ase, diu el Rei.

—Conforme, Sr. Rei, diu En Pere. Pero Vossa Reial Majestat ja sap que a mi m' diuen En Pere Catorze.

—Massa que hu sé, diu el Rei. ¿I que?

—¿Que? diu En Pere. Que no'm bastat un ase; n'he mester catorze!

—¿Ai catorze? diu el Rei. No hu crec que hi siguen a la casa! No res, e-hu porem mirar.

E-hu miren, i en tots ets estables i boats del Rei no hi va haver més que dos ases; i En Pere se va haver de contentar amb aquells dos.

I ¿que fa ell? Els-e posa es bast i una gran sarría perhom demunt, i de d'allà cap an es jardí del Rei amb sos dos ases.

Arriba an es jardí, se'n hi entra, devora es taronges atura ses besties, les ferma a una pomera, i ell ja es partit a cuir taronges, canta qui canta, es més xelest del mon.

Amb aixó es soldats comensen a tirarli arcabussades i més arcabussades.

—Uep! diu En Pere, com sent ses bales que rebotien p' es ramatge des tarongers.— ¿Qui es ara que tira metzines? ¿Veiam qui será que té ara tanta de tirera?

Mentres deia això, li fan una altra descárrega, i una bala li toma es capell una altra li fa botir mitja oreia, i una altra li frega una ma.

—¿Re cent milions de carretades de senaies de nius buits! diu En Pere. ¿No, ell tiren a ferir! Pero ¿o el dimoni m'en durà o s'hi posarán sa ma tots aqueis que'm desparen!

A les-hores es soldats surten de sa-

magatai per porerli tirar de més aprop i sensa noses. I heu de creure i pensar i pensar i creure que En Pere no fa més que agafar un ase per una cama de derreria amb una ma i s'altre ase amb s'altra ma, i ja invest es retgiment de soldats, i bon tocs i bon ventais amb sos dos ases, i allà ont ferien aquells ases deixaven uaa estesa de soldadets estesos en-terra i ben estormeiats, i En Pere ¡asada vé i asada val i ¡soldats i més soldats de copes i de fclondres, uns arrenyonats, ets altres esclatats, tots fets mal-bé. I es qui porien escapar, que deixaven es caminar p' es correr, pegantse amb sos talons p' es anques.

¿Que me'n direu? Ell En Pere pegà fins que va tenir tros d'ase dins ses mans i fins que va veure soldats en tot aquell contorn.

I ¿que fa ell llavó? Se torna posar a cuir taronges, fins que en tenqué plenes ses beïasses; i les se carrega ell meteix i; cap a ca'l Rei manca gent!

I lo bo va esser quant an es portal de ca'l Rei, e-hi topa el Rei meteix, i tengueren aquestes:

—Bon dia tenga, Sr. Rei! diu En Pere.

—Bon dia i bon any que Deu mos dol diu el Rei. ¿I com així te'n vens carregat amb ses beïasses?

—Vossa Reial Majestat no hu sap com es? diu En Pere.

—No hu sé! diu el Rei. I es dos ases que te'n has menats ¿que te son fuits?

—Pot anar Vossa Reial Majestat, diu En Pere, a demanarho an aquells soldats que no sé qui havia fets amagar dins es jardí per que me tirassen metzines. Pero no crec que tornin tenir ganas de tirar-me'n! Es qui han pagada la festa son estats es dos pobres ases; els he batuts, fins que n'he tengut tros, demunt s'esquena des soldats.

Com el Rei sent aqueixes comandacions, muda de vert en blau, pert se riaies de tot, deixa En Pere en banda i se'n va a tancar-se dins sa sua cam-

